

ZPN.050.42.2026.KM
Warszawa, 14 września 2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,
w związku z interpelacją nr 19446, złożoną przez Panią Posel Aleksandrę Leo w sprawie skuteczności przepisów ograniczających dostęp dzieci i młodzieży do słodkich napojów sprzedawanych w szkolnych sklepikach i automatach, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Nowe rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 16 lutego 2026 r. – tzw. rozporządzenie „sklepikowe”¹ określa dopuszczalne grupy środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagania dla żywienia zbiorowego, umożliwiając stosowanie szerokiego asortymentu produktów spełniających ustalone kryteria jakościowe. Regulacja ta, z uwagi na charakter funkcjonowania jednostek systemu oświaty, takich jak przedszkola i szkoły, obejmuje część dziennego żywienia, przy czym korzystanie z żywienia zbiorowego w szkołach ma charakter dobrowolny. Wspomniane rozporządzenie, wsparte edukacją zdrowotną prowadzoną na terenie jednostek systemu oświaty, wpisuje się w szereg działań zmierzających do wzmocnienia profilaktyki chorób dietozależnych.

Przy ustalaniu listy środków spożywczych dopuszczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży uwzględniono zalecenia żywieniowe, a także wartość odżywczą produktów. Należy mieć na uwadze, że żywność zawiera różne składniki odżywcze, w różnych ilościach. Przyjęcie jako kryterium dopuszczenia tylko zawartości jednego ze składników, np. cukrów, bez względu na rodzaj produktu, nie jest w związku z tym rozwiązaniem rekomendowanym.

¹ Dz. U. poz. 197

Na rynku są dostępne produkty, jak np. soki owocowe, warzywne czy owocowo-warzywne, które poza cukrami, dostarczają witamin, składników mineralnych, substancji bioaktywnych, a soki przecierowe również błonnika pokarmowego. W odróżnieniu od nich napoje słodzone cukrem lub syropem glukozowo-fruktozowym stanowią głównie źródło energii przy niewielkiej lub zerowej ilości korzystnych dla zdrowia składników odżywczych. Dlatego w ww. rozporządzeniu dopuszczono do sprzedaży w jednostkach systemu oświaty soki owocowe, warzywne, owocowo-warzywne, inne napoje bez dodatku cukrów i substancji słodzących zdefiniowanych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1333/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie dodatków do żywności (Dz. U. L 354 z 31.12.2008, str. 16, z późn. zm.), a w przypadku napojów przygotowywanych na miejscu obniżono o 5 g zawartość cukrów dodanych w stosunku do rozporządzenia Ministra Zdrowia z 2016 r.

Zgodnie z rekomendacjami WHO oraz normami żywienia dla populacji Polski należy dążyć do ograniczania spożycia tzw. cukrów wolnych, obejmujących zarówno cukry dodane, jak i cukry naturalnie występujące m.in. w sokach owocowych. Jednocześnie jednak podkreśla się, że negatywne skutki zdrowotne, w tym zwiększone ryzyko nadwagi, otyłości, są w szczególności związane ze spożyciem napojów słodzonych, które dostarczają energii przy niskiej wartości odżywczej. W konsekwencji, w zaleceniach żywieniowych oraz opracowaniach naukowych rozróżnia się: napoje zawierające cukry dodane (np. napoje słodzone cukrem, syropem glukozowo-fruktozowym), które powinny być ograniczane lub eliminowane z diety dzieci i młodzieży oraz produkty takie jak soki 100%, które – mimo obecności cukrów prostych – dostarczają również witamin, składników mineralnych oraz substancji bioaktywnych i mogą stanowić element urozmaicający zbilansowaną dietę. Jednocześnie dane wskazują, że głównym źródłem nadmiernej podaży cukrów w populacji dzieci i młodzieży nie są soki 100%, lecz napoje słodzone oraz inne produkty przetworzone. W świetle dopuszczenia do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty soków owocowych, trudno uzasadnić, w kontekście zawartości cukrów, zakaz sprzedaży napoju składającego się z wody i soku owocowego. Taki napój będzie zawierał niższą zawartość cukrów niż sok i pewną ilość innych składników odżywczych pochodzących z soku.

Istnieje ryzyko, że przyjęcie jednolitego limitu zawartości cukrów ogółem dla wszystkich napojów, niezależnie od ich charakterystyki, prowadziłoby do braku rozróżnienia pomiędzy produktami o odmiennej jakości żywieniowej, w tym do deprecjonowania produktów takich jak soki 100%, które – w przeciwieństwie do napojów słodzonych – zawierają też składniki korzystne.

Zróźnicowanie, polegające na odmiennym traktowaniu napojów przygotowywanych na miejscu oraz napojów pakowanych, znajduje uzasadnienie praktyczne. W przypadku napojów przygotowywanych na miejscu istnieje możliwość bezpośredniej kontroli składu i ilości dodawanych cukrów, co uzasadnia wprowadzenie bardziej precyzyjnych limitów, sprzyja ograniczeniu podaży cukrów dodanych oraz ujednoliceniu praktyki przygotowywania napojów w jednostkach systemu oświaty.

Pragnę także przypomnieć, że ww. rozporządzenie zostało wypracowane we współpracy z ekspertami Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – Państwowego Instytutu Badawczego, Instytutu Matki i Dziecka, Instytutu „Pomnik–Centrum Zdrowia Dziecka”, Głównego Inspektoratu Sanitarnego oraz Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Ministerstwo Zdrowia nie zamyka się na ewentualne modyfikacje przepisów. Jeśli praktyka rynkowa lub doświadczenia organów kontrolnych wykażą, że w obowiązujących regulacjach pojawiają się luki osłabiające ich zdrowotny cel, możliwe będzie rozważenie odpowiedniej nowelizacji. Celem pozostaje skuteczna ochrona zdrowia dzieci i młodzieży, dlatego analiza funkcjonowania przepisów w praktyce oraz gotowość do ich udoskonalania stanowią naturalny element procesu regulacyjnego.

Niezależnie od powyższego pragnę podkreślić, że Ministerstwo Zdrowia prowadzi i wspiera szereg działań mających na celu ograniczenie nadmiernego spożycia cukrów przez dzieci i młodzież, przy czym szczególne znaczenie mają działania edukacyjne i kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych już od najmłodszych lat.

Od wielu lat w ramach Narodowego Programu Zdrowia funkcjonuje Narodowe Centrum Edukacji Żywieniowej (NCEŻ), którego celem jest upowszechnianie wiedzy na temat zasad prawidłowego żywienia oraz promocja zdrowego stylu życia. NCEŻ opracowuje i udostępnia materiały edukacyjne skierowane do różnych grup odbiorców, w tym dzieci, młodzieży, rodziców, nauczycieli oraz pracowników placówek oświatowych. Materiały te są publikowane na portalu NCEŻ, a także dystrybuowane bezpośrednio do zainteresowanych środowisk, co umożliwia szerokie wykorzystanie ich w działaniach edukacyjnych realizowanych w szkołach i przedszkolach.

Istotnym elementem wzmacniającym edukację zdrowotną dzieci i młodzieży będzie również wprowadzenie obowiązkowego przedmiotu edukacja zdrowotna. Przedmiot ten ma na celu rozwijanie kompetencji zdrowotnych uczniów, w tym kształtowanie umiejętności dokonywania świadomych wyborów żywieniowych, krytycznej oceny informacji dotyczących żywności oraz budowanie trwałych nawyków sprzyjających zdrowiu. W ramach edukacji zdrowotnej uczniowie będą zdobywać wiedzę dotyczącą zasad

prawidłowego żywienia, znaczenia ograniczania spożycia cukrów dodanych oraz wpływu diety na zdrowie i samopoczucie.

Trwała zmiana zachowań żywieniowych wymaga nie tylko odpowiednich regulacji dotyczących żywienia w szkołach, lecz również systematycznej edukacji dzieci, młodzieży oraz ich opiekunów. Dzięki połączeniu działań legislacyjnych, edukacyjnych, informacyjnych i promocyjnych możliwe jest skuteczniejsze kształtowanie zdrowych nawyków żywieniowych oraz ograniczanie spożycia produktów zawierających nadmierne ilości cukrów.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Katarzyna Kęcka
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/